

Skivehus Rotary Klub's lille skole i Nepal

af Kurt Lomborg

Hvis du vil besøge vores lille skole i Chhimbu, så skal du afsætte en lille uge på bare at komme derud. Først et lille halvt døgn til Kastrup og check-in. Så et døgn tid med fly og flere mellemlandinger til Kathmandu i Nepal. Et enkelt døgn til kulturchok og forberedelser er nødvendigt her. Tidlig morgen kan du tage med den tætpakkede bus til Jiri, hvor du ankommer sent om aftenen. Ikke fordi der er så langt, men vejen er kun til første og andet gear. I Jiri er vejen ikke længere, og du må tage bagagen på ryggen og begive dig op imod det første pas ad "Highway No.1", som er en ensporet sti men med en tæt trafik af lokale og truckere. Truckerne er de lokale lastdragere. De går med 80-120 kg last båret i et pandebånd. På den anden side af passet skal du helt ned i dalen igen, hvor der er et dejligt overnatningssted. Andendagen består af endnu et pas og ned på den anden side. Og endelig tredjedagen kan du gå ned til Kenja, som betyder "Alt for stejlt", og det er netop hvad der er op til Chhimbu 650 m højere oppe. Hvis du fortsætter ad hovedvejen endnu en uges tid, så kommer du til Mount Everest.

Og her ligger Chhimbu så på bjergryggen med en storslået udsigt stejlt ned til dalen og ud over Middle Hills. Højden er 2.200 m, men sydskråningen giver et dejligt mildt klima om dagen og noget kulde om natten, men sjældent frost. Chhimbu City består af 2 huse med en brolagt gågade og et lille torv. De to huse fungerer som lodges, hvor du for 3-4 kroner kan få en overnatning og for det dobbelte en portion mad, eller en kop sukker-mælke-the for en krone. Resten af landsbyen består af 32 huse og stråhytter, som ligger spredt ud over hele skråningen. Befolkningen her er mest Thami (det nærmeste man kommer til højlandets urbefolkning) og Sherpa (af tibetansk afstamning), men også nogle få Tamang og Chhetri. Sherpaerne er jordbesidderne og Thamierne er landarbejderne. Afgrøderne er majs, hvede, kartofler, bønner og diverse eksotiske grøntsager. Der er ikke meget dyrehold og deres produkter er kun for de velbeslæede. Tre køer giver lidt mælk, og de få høns giver lidt æg, men som rettroende buddhister slår de nødtigt ihjel, så derfor er stegt kylling kun til særlig festlige lejligheder.

Lige ovenover City ligger den lille Chhimbu Primary School, og der har den ligget siden den blev bygget i efteråret 1999. Før den tid var der ingen skole i Chhimbu. Nærmeste skole var 1½ times vandring omme på den anden side af bjergryggen. Men ingen forældre ville sende deres småbørn derom for at starte i første klasse. Derfor blev de få af børnene, som overhovedet fik skolegang, 9-10 år gamle før de startede i skolen. De var derfor i puberteten og giftmodne, før de overhovedet kom i femte klasse, og så var det ellers slut med skolegang. Den sammenhæng fik vi at vide for 11 år siden på en lang familievandretur i Himalaya. Det var netop her, vi holdt en hviledag. Og det var her folkene var så søde og holdt fest for os med lokal brændevin, sang og dans. Og det var her lysten til at gøre noget, spirede. Tre år senere var jeg i Chhimbu igen sammen med et medlem af Skivehus Rotary Klub. Vi lavede en befolkningsundersøgelse og forhandlede med landsbyboerne om, hvad de kunne yde, hvis vi gav resten. Et samarbejde med Kathmandu Rotary Club kom i stand. Igen tre år senere havde Skivehus Rotary Klub skaffet pengene, blandt andet med hjælp fra Skive Rotary Klub og Schwerin Rotary Klub i Tyskland; og skolebyggeriet kom i gang. En af de lokale bønder havde foræret jorden til skolen, og de fleste

gav frivillig arbejdskraft til udgravning og byggeforberedelse. Vi skulle blot betale byggematerialer og håndværkerløn. Da skolen stod færdig havde den kostet i alt 75.000 Kr.

Byggematerialerne bestod af rå tilhuggede natursten, som bliver kløvet ud af store blokke, som ligger spredt overalt på skråningen. Stenene bliver holdt sammen af en mørtel bestående af lokalt mudder, som bliver fod-æltet. Der er ikke ordentligt tømmer i nærheden af landsbyen, så det blev skovet temmelig langt oppe ad bjergryggen og båret ned til byggepladsen, hvor det blev savet ud med håndkraft. Vinduer og døre blev sat på plads, så snart muren nåede karmhøjde, og så bliver muren bygget op omkring dem bagefter. Tagspærene blev sat af utilhuggede granrafter, og som tag valgte vi blå blikplader. Muren blev pudset med mudder og sidenhen kalket hvid. Vinduer og døre malet blå. Under taget og som skillevægge mellem lokalene blev sat krydsfinerplader. Gulvet blev belagt med flade skifersten. Pultene og kontormøblerne er lavet i stål med plastlamineret krydsfiner. Vi havde valgt en blanding af lokal produktion og indførsel af blikplader, krydsfiner og møbler fra Kathmandu, for at opnå nem vedligeholdelse og lang holdbarhed, og det ser indtil videre ud til at have været en god disposition.

Så begyndte det lange seje træk med myndighederne. I Nepal kræver forhåndsgodkendelser ualmindelig hårdt arbejde eller bestikkelse, så det havde vi ikke fået gjort færdig, før vi gik i gang. Vi måtte derfor starte undervisningen som privatskole, drevet af Rotary. To lærere blev ansat til at undervise de 36 elever, der blev indskrevet i første og anden klasse. Et år senere ansatte vi endnu en lærer til de tre klassetrin med 42 elever. Og året efter var der 52 elever, men fortsat kun tre lærere. De årlige omkostninger til at drive skolen var omkring 25.000 Kr. til lønninger, undervisningsmidler og reparationer. Men vi ville gerne have de nepalesiske undervisningsmyndigheder til at tage deres del af ansvaret for den helt oplagt nødvendige skole. Endelig, efter mange henvendelser og lobbyarbejde, fik vi godkendt skolen til 3. klasses niveau, og den ene af vores lærere blev offentligt ansat, så vores årlige budget nu er under 20.000 Kr. Vi fortsætter vores lobbyarbejde for at få godkendelse op til 5. klasses niveau og få det offentlige til at overtage endnu en lærerstilling. Men det er vanskeligt i øjeblikket, hvor Nepal har store militærudgifter og lavere indkomst. I år har vi 48 elever og i foråret afsluttede 4 elever 5. klasse.

Det er på alle måder en dejlig lille skole. Så dejlig at det er en fornøjelse, når en eller flere fra klubben besøger skolen hvert efterår. Hele landsbyen glæder sig til vores besøg, og det bliver nogle festlige dage. Vi plejer jo også at have gaver eller projekter med derud. I år havde vi fået 5.500 Kr. fra to Skive-virksomheder, Ålö og Terma, og den lokale u-lands-forening Himalayan Project til at købe skoleuniformer for. Og det blev til 48 uniformer af bedste vinterkvalitet, rygsække, kasketter, hvide T-shirts, undertøj og håndklæde. Hvor var de dog fine, stolte og glade i deres nye tøj. Sidste år havde vi trukket ni elever frem foran de andre, og rost dem for at møde op i skolen mere end 9 ud af 10 dage. I år var der sytten, der skulle trækkes frem, og de fik en ekstra blå T-shirt. Og så var der endda fire som skulle have ekstra ros, fordi de havde fremmøde på 100%.

Sidste år havde vi et projekt med derud. Vi har efterhånden også oplevet den negative side af skolegang. Vi tager børnene bort fra familiens læreprocesser. Børnene kommer ikke længere med mor i marken eller med far i skoven. De lærer ikke bondens håndværk som før. Men på den anden side, så har forældrene ikke meget begreb om bæredygtigt miljø. Der er ingen skov tilbage

i Chhimbu. Den er fældet til brænde og tømmer, men ingen har tænkt på at nyplante. Men så må skolen jo tage over. Derfor købte vi et stykke jord tæt på skolen og fik indrettet en lille Skoleplante-skole. Her i første omgang viser det sig, at selv lærerne har for lidt begreb om have- og skovbrug, men det vil komme. De har da i hvert fald forsøgt sig med gran, fyr, eg og thebuske. Når nu de får lært at vande og gøde, så kan der ikke være mange år, før børnene kan gå ud og plante deres små træer i klynger rundt omkring.

Vi har diskuteret, om vi næste år skulle opgradere landsbyens 1 KW vandkraft-generator til 5 KW. Så kunne vi indrette små værksteder omkring skolen, hvor børnene og deres forældre kunne lære praktiske eller indtægtsgivende håndværk. Eller der kunne indrettes biograf i et af klasseværelserne med et billigt TV og en videomaskine – både til undervisning og for sjov.

Det er godt, at vi kan finde fornøjelse ved at besøge vores lille skole hver år. Mange af denne slags projekter bliver sat i gang, og får så lov at udvikle eller afvikle sig på egen hånd. Men vores årlige tilstedeværelse gør, at hele landsbyen, lærerne og børnene forbereder sig på at vise, hvad de formår. Hvor er det skønt at se den uforbeholdne stolthed, der lyser ud af alle. Vi kan vejlede og rådgive lærerne og stimulere deres selvstændige initiativer og faglighed. Hvor er det skønt, når de vil vise os, hvad de lærte på det kursus, som de deltog i under deres ferie. Vi kan rose børnene og sætte pris på deres indsatser og engagement. Hvor er det skønt at se de små hjerner arbejde, når man stiller dem et spørgsmål på engelsk, og endnu skønnere når de endelig kan formulere et svar. Vi kan give hele landsbyen nye muligheder for udvikling og styrke. Hvor er det skønt at smage på den the, som de lige har lært at dyrke og tilberede, også selv om den smager at tørret græs. Vi kan bebrejde de forældre, som er skødesløse med deres barns skolegang. Hvor er det skønt når deres barn året efter er en af dem, der skal have præmie for fremmøde. Vi kan rose de forældre, som støtter deres barns skolegang. Hvor er det hjerterørende at se glædeståren i deres øjne. Og helt vildt bliver det når en mor siger: "I learn English from Sabitri".